

Het Hoogspanningsnet en Netcongestie

Masterclass Provincie Drenthe
19-11-2024

Even voorstellen

Bas van Duijnhoven

Senior Consultant Reliable Systems @ Soltegro

06 3007 8206

bvd@soltegro.nl

57 jaar
Getrouwd
Woont nabij Arnhem

35 jaar ervaring in ontwerp
van elektrotechniek.

Hoogspanning maar ook
tunnels, bruggen, spoor,
industrie enz.

Overdag bij Soltegro

S'avonds vrijwilliger bij
Hoogspanningsnet.com

Over Soltegro

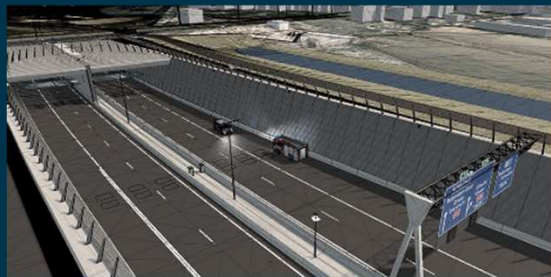

➤ Actief in

- Systems Engineering: Sluizen, Bruggen, Tunnels
- Software: Prorail, Covra, Infra
- Energy: Hoogspanning en Smart-grids

➤ Totaal ca. 55 FTE

➤ Deel van het TBI-concern (maar zelfstandig)

Het Hoogspanningsnet

Een "korte" introductie

Waar denkt u aan bij het Hoogspanningsnet?

Wat wilde u altijd al weten?

Van het hoogspanningsnet!

Stellingen:

1. Het net is minder dan 99,9% van de tijd beschikbaar!
2. We kunnen het hele hoogspanningsnet prima ondergronds doen!
3. De netbeheerders weten precies wat erin het wijknet gebeurt!

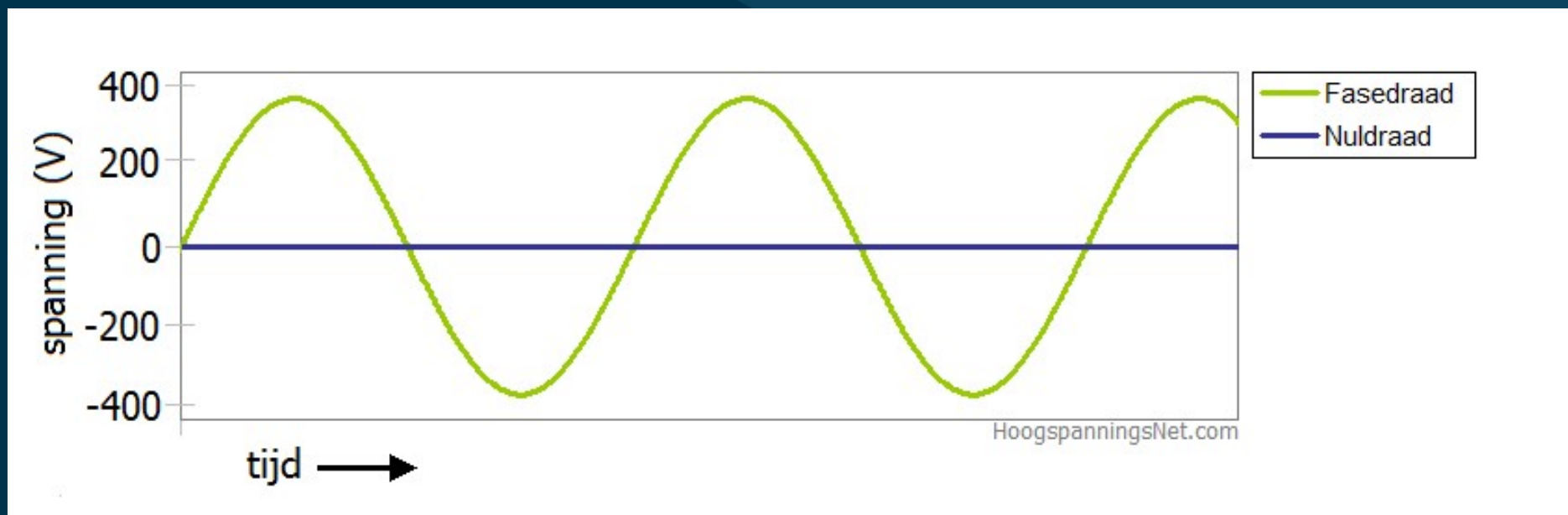
Wisselspanning

Het elektriciteitsnet gebruikt wisselspanning

De spanning varieert continue volgens een sinus patroon

De stroom wisselt van richting 50 maal per seconde (50 hertz)

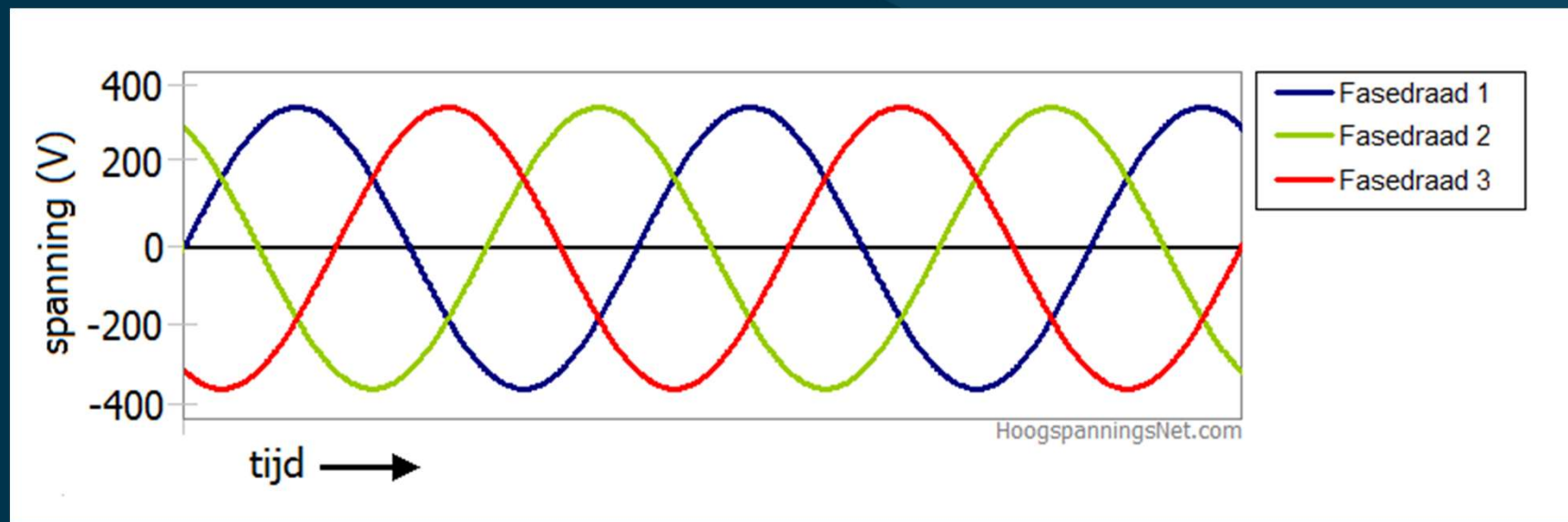

Drie fasen

Het elektriciteitsnet gebruikt een drie-fasen-systeem

Het heeft 3 geleiders die het vermogen transporteren

Iedere geleider is verschoven in de tijd (+/-6,66ms) tov de andere twee

Hoge spanning

Transportvermogen verhogen

Vermogen = Spanning x Stroom

Watt = Volts x Ampere

Verhoging van de spanning geeft groter vermogen

Dunnere kabels / Minder verliezen

The infographic features the formula $P = U \times I$ in large black letters. Above the formula are several icons: a stack of books, a magnifying glass, an open book, a squiggly line, a resistor symbol (Ω), and an atom symbol. Below the formula, the text "Vermogen = Spanning x Stroom" is written. At the bottom, three triangles illustrate the derivation of the formula: the first triangle has P at the top, U and I at the bottom, with $P = U \times I$ below it; the second triangle has P at the top, U and I at the bottom, with $U = \frac{P}{I}$ below it; the third triangle has P at the top, U and I at the bottom, with $I = \frac{P}{U}$ below it.

Vermogen vs Energie

Energie is het leveren van een vermogen over een bepaalde tijd

kWh: één kiloWatt (1000 Watt) gedurende één uur

of

twee kilowatt (2000 Watt) gedurende een half uur

etc

Joule: 1 Wattseconde
(1 kWh = 3,6MJ)

Stroom bij u thuis

Een laagspanningsaansluiting:

Spanning	230 Volt
Stroom	maximaal 1 x 35 of 40 Ampere
Vermogen	maximaal 9200 Watt

Of

Spanning	3 x 230 / 400 Volt
Stroom	3 x 25 Ampere (zwaarder kan ook)
Vermogen	max. 17250 Watt

(ook wel krachtstroom genoemd)

Wat is dan hoogspanning?

Wettelijk: Alle spanningen boven 1000Vac

Praktisch hanteren we:

- Middenspanning: 3-20 kiloVolt (kV)*)
- Tussenspanning: 22-50 kV*)
- Hoogspanning: 110-150 kV
- Extra Hoogspanning: 220-380 kV

*) De grenzen variëren wel eens

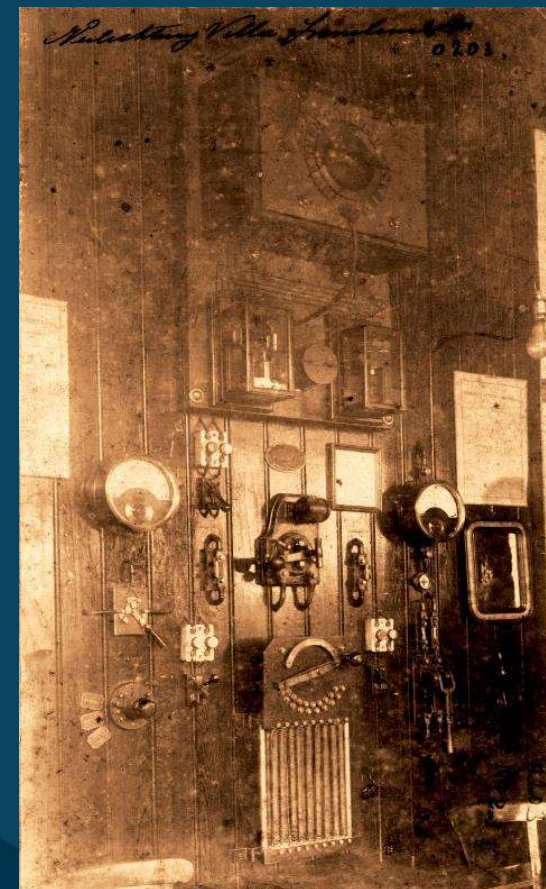

Historie van het net

1880	Eerste elektriciteit in NL (individuele huizen)
1895	Eerste gemeentelijke netten (R'dam, Utrecht, A'dam)
1918	Eerste plannen voor een landelijk koppelnet (100kV)
Tot 1940	Uitbouw gemeentelijke en regionale netten
1950	Opbouw Regionale netten (110 en 150kV)
1966	Start aanleg landelijk koppelnet (220 en 380 kV) Koppeling regionale netten
1969	Eerste internationale koppeling
2008	Eerste zeekabel (Norned)

In 135 jaar opgebouwd

Steeds grotere netten!
Steeds hogere spanning!

Opbouw

Het net bestaat uit:

Stations: De knooppunten in het net

Schakelstation   Schakelt

Transformatorstation   Koppelen spanningen

Verbindingen: Verbinden stations

Kabels

Luchtlijnen

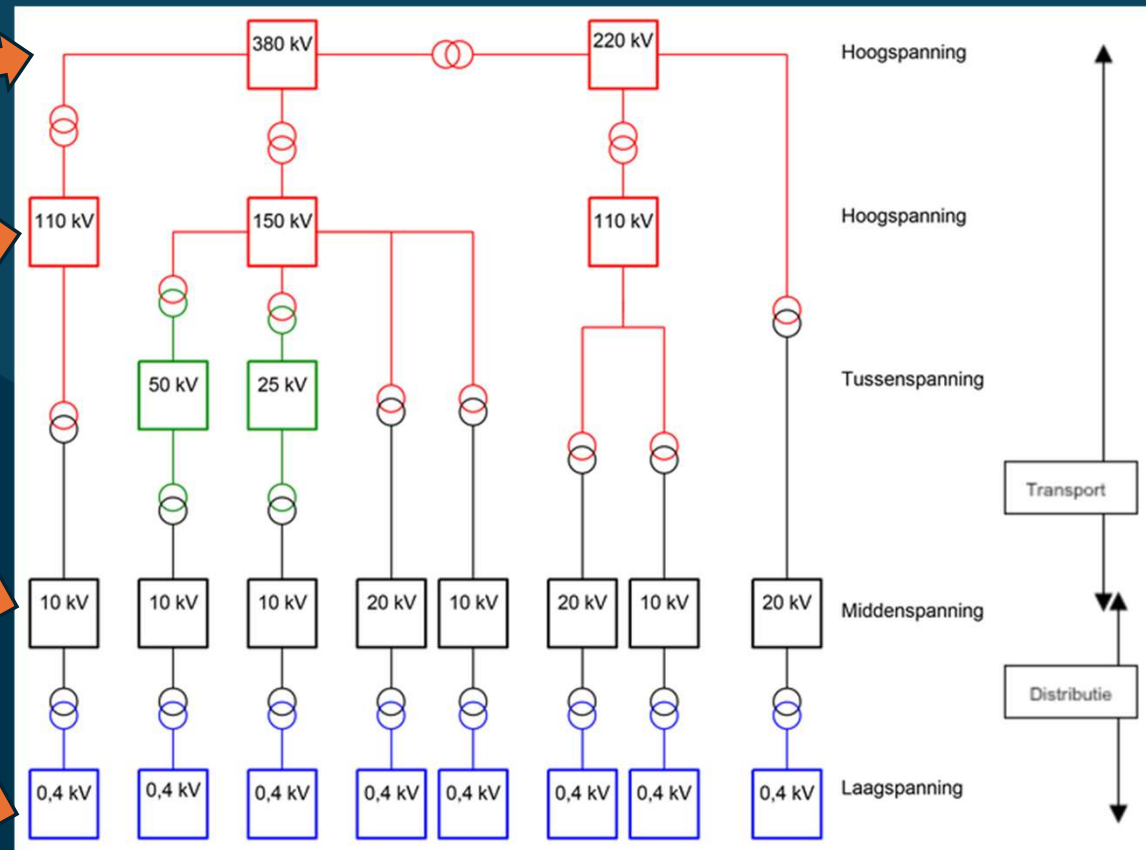
Opbouw van het net

Koppelnet

Transportnet

Distributie MS

Distributie LS

Luchtlijnen

Lijnen bestaan uit
Masten
Circuits

Relatief goedkoop
Eenvoudig onderhoud
Weinig hinder
Zichtbaar
Magneetvelden

Kabels

Na aanleg onzichtbaar
Magneetvelden nihil

Forse graafschade
Lastig repareren / uitbreiden
Duur

Waarom zo groot?

Lucht is een prima isolator (maar vocht / vuil niet)

150 kV   150 cm afstand

380 kV   400 cm afstand

Veiligheid voor personeel

Opstelling op minimaal 2,5m

Kan dat niet kleiner?

Gas geïsoleerd materiaal
SF6 ipv lucht (380kV ca 20cm)

- Duur
- Lastig uitbreidbaar
- SF6 = 24000 CO2eq

Betrouwbaarheid

Het NL net is een van de betrouwbaarste in de wereld

Gem. uitval duur bij u thuis: 20 minuten / jaar
99,9962%

TenneT netwerk: 99,999%

Grote storingen zijn zeldzaam
Dat willen we wel graag zo houden!

Redundantie (N-1)

Het hele net is (minimaal) dubbel uitgevoerd
Muv het laatste stukje naar uw huis

N-1: 1 fout zonder verstoring bij verbruikers

N-2: 1 fout en onderhoud tegelijkertijd
zonder verstoring bij verbruikers

Elektriciteitsnet NL

Ca 500 HS stations (>50kV)

Ca 25.000 km HS lijn en kabel

Ca 300.000 km MS/LS kabel

Ca 110.000 Wijk transformatoren

<https://webkaart.hoogspanningsnet.com>

Waarom duurt uitbreiding zo lang?

Van plan tot in bedrijf ca 10-12 jaar

- Planvorming   Meerdere opties, inspraak, MER
- Vergunningen   Omgevingsvergunning, beroepen
- Ontwerp   Specials, personeel
- Inkoop   Lange levertijden, personeel
- Bouwen   Specials, personeel

Kan dat niet versneld worden?

Planvorming en vergunningen verkorten?

Door Standaardisatie, Modularisatie en Prefab

Werkt positief op

Personeel

Levertijden

Bouwen

Kosten

Lastiger voor acceptatie

Vragen over het net?

Hoofdstuk 02

Netcongestie

Een “korte” introductie

Stellingen:

1. Ons elektriciteitsverbruik is veel groter dan 10 jaar geleden!
2. Netcongestie is er altijd!
3. Elektrische auto's en Warmtepompen zijn slecht voor het net!

Invloed van Groningen

Goedkoop aardgas

Uitgebreid gasnetwerk

Warmteopwekking op Gas

Gevolg:

E-net in NL is relatief "DUN"

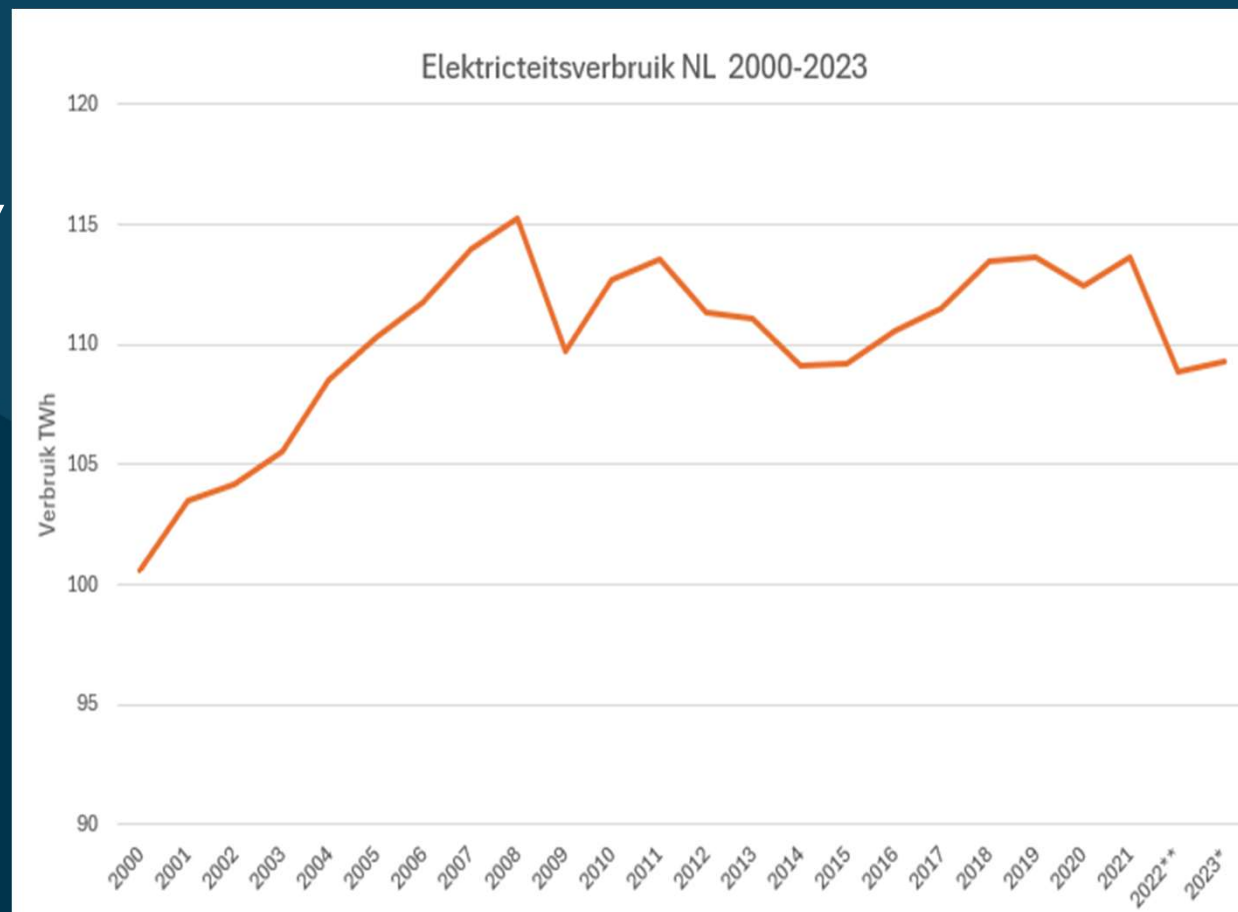

E-verbruik NL

Sinds 2025 "Constant"

Energie besparingen
VS

Toename verbruik

Trends E-verbruik

Huishoudens: Dalend (nog)

Zon voor de meter

Energie labels

Industrie: Constant (nog)

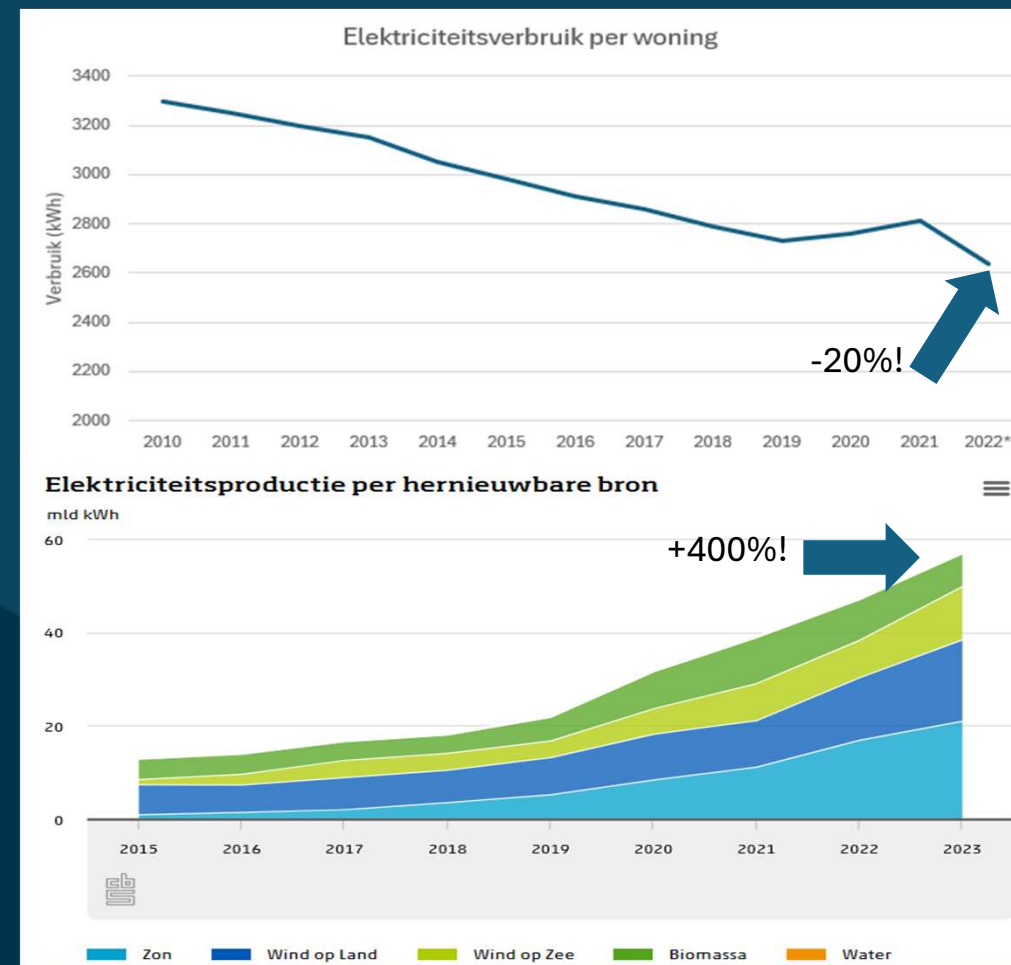
Efficiëntie

CO2 reductie

Vervoer: Stijgend (klein)

EV's

Opwekking: Geëxplodeerd

Nu ineens netcongestie?

Technisch

- Beperkte capaciteit
- Groei hernieuwbaar
- Opwekking ver van Verbruik
- Groei Transitie => Elektrisch
  - Airco, Warmtepomp, Inductie, EV's

Wetgeving:

- Weinig investering
  - Toezicht ACM
  - Druk Aandeelhouders
  - Onderschatting netbeheerders

Psychologisch:

- FOMO
- Sneeuwbal

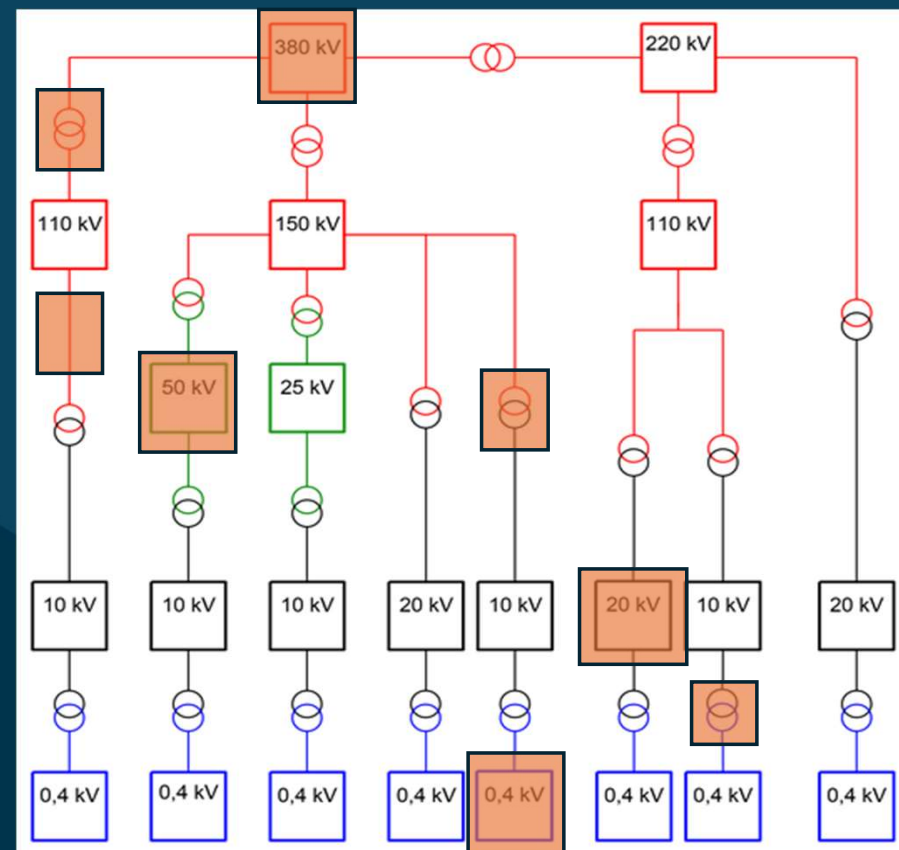

Wat is netcongestie?

Op enig moment een tekort aan (transport)capaciteit op een of meer locaties

Tijd en plaats gebonden dus

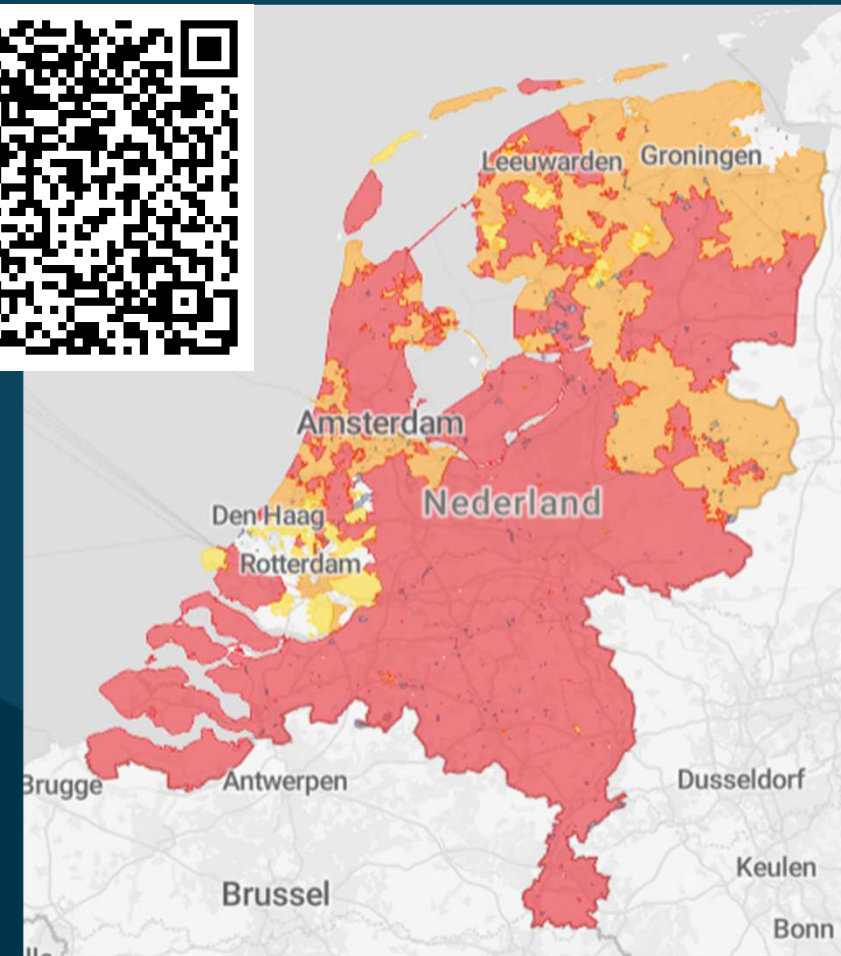
Kan voor afname en invoeding verschillen

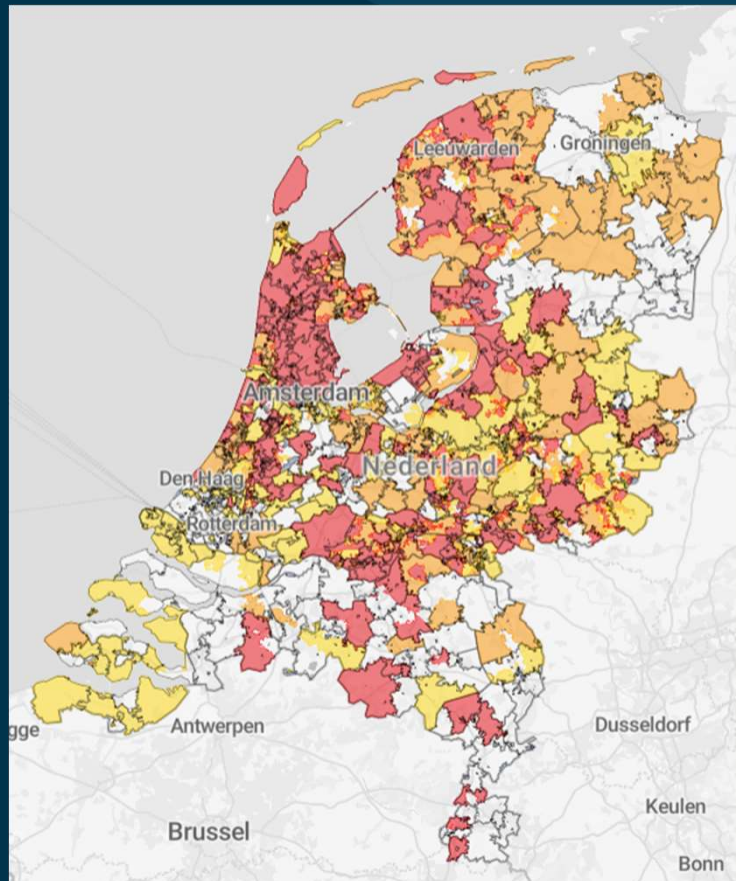
Netcongestie NL

Heel NL?

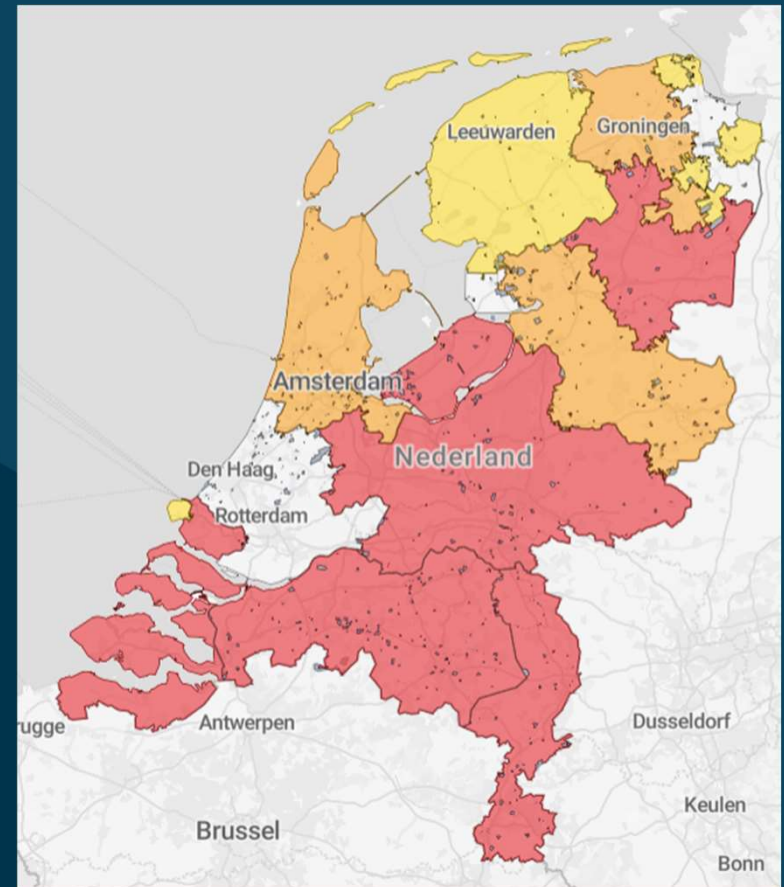
Muv van enkele locaties
die al een sterk net hadden
Delfzijl / Rotterdam

Wie heeft die congestie?

TenneT ->

<- RNB's

Altijd congestie

Voorbeeld Meppel

Op afname

Alleen in de winter

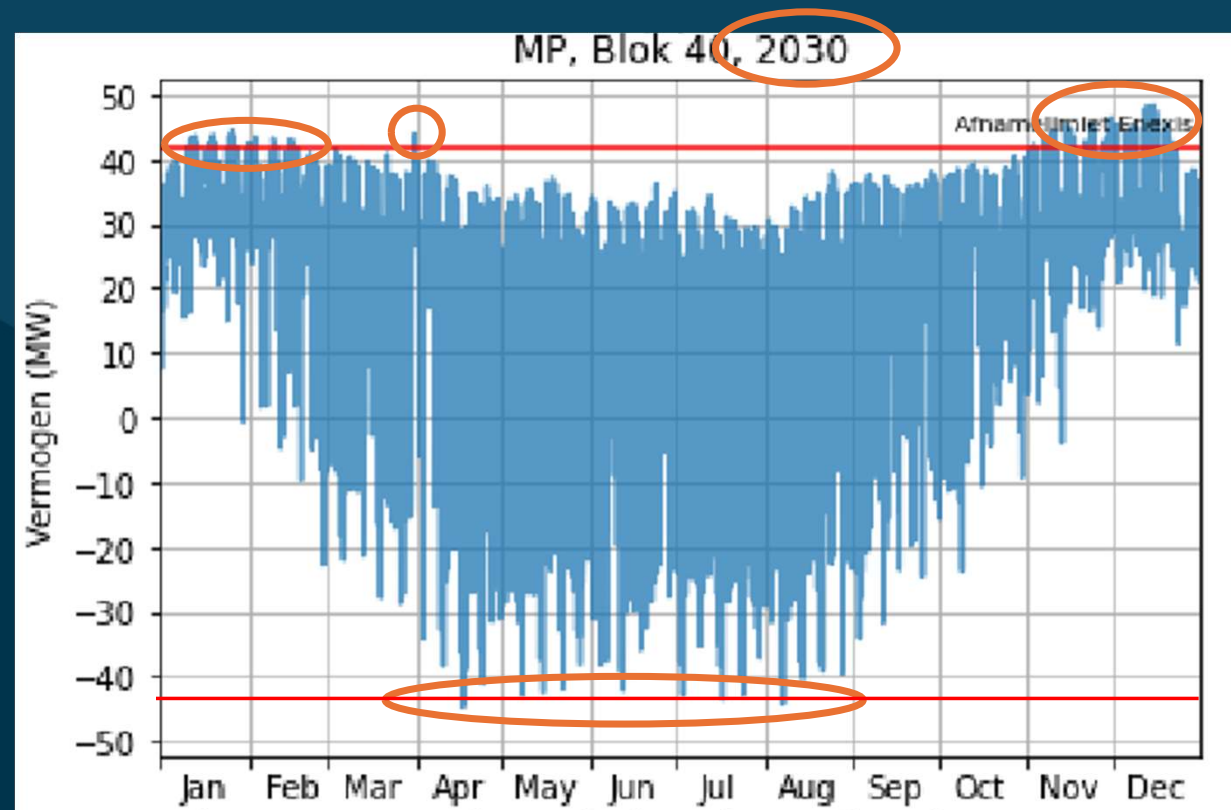
Overdag & avond

Op invoeding

Alleen in de zomer

Overdag

Soms in de toekomst

Congestie en nu?

Congestiemanagement

Ontsluiten bestaand flex-vermogen

Vrijwillig maar later verplicht

Wijzigingen GV op wachtlijst

Verzwarend en nieuwe aansluitingen

Prioritering is nu mogelijk

Congestie onderzoek

Per locatie / gebied

Uitbreiding net

Wat te doen - Contractueel

Contracten:

- Use it or lose it (Vrijmaken rijstrook)
- Tijdgebonden contracten (Spits mijden)
- Groepscontracten ("met de bus")
- Energie hubs (Groepsvervoer)
- Lagere betrouwbaarheid (Vluchtstrook gebruiken)

Algemeen:

Aanpassen aan beschikbare capaciteit
Belonen voor goed gedrag

Wat te doen - Netzijde

- Energie opslag bouwen (Spits mijden)
- Cable pooling (Samen rijden)
- N ipv N-1 soms (Vluchtstrook gebruiken)
- Prioritering wachtlijst (Toeters en bellen)
- Sturing balancering (Spits heffing)
- Uitbouw (Extra wegen / rijstroken)

Nieuwe contractvormen

Veel nieuwe contractvormen

- Capaciteitsbeperkingscontract
- Biedplichtcontract voor redispatch
- Vrije biedingen via GOPACS
- Groeps Transport Overeenkomst
- Blokstroom

RNB kan u verder helpen
(soms nog onbekendheid met de materie)

Voorbeeld GOPACS

Uitvraag via veiling

- Gebied
- Benodigd vermogen
- Tijdvak
- Gebied

Netuitbreiding

Ca. 2-3 maal zo groot net nodig
In 10-15 jaar

Verdubbelen in 15 jaar wat we in 130 jaar
hebben opgebouwd => Grote Kosten

In een tijd van grote tekorten op de
arbeidsmarkt

Bedenk

Netbeheerders bouwen

- Heel veel uitbreidingen (HS/MS/LS)
- Betrouwbaar (N-1)
- Met beperkt personeel
- Veilig
- Voor 40-50 jaar
- In een druk werkende keuken

Maar ook:

- Zeer conservatief (verandert wel)

Vacature!

Vragen over congestie?

Bedankt voor uw aandacht!

